സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ
1965 – 2015
സച്ചിദാനന്ദൻ

മനുഷ്യപ്രകൃതിയുടെ സമസ്ത ഭാവങ്ങളെയും കാവ്യപരിസരത്തിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ട് വരാനും സമൂഹത്തിന്റെ സമസ്ത ചലനങ്ങളെയും കവിതയിലേക്ക് സന്നിവേശിപ്പിക്കാനും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കാവ്യലോകത്തിന് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കാലം മടിച്ചു നില്ക്കുന്ന ആ കാവ്യലോകത്തെ ഒന്നിച്ചവതരിപ്പിക്കുകയാണിവിടെ. മലയാളത്തിന്റെ ഭാവുകത്വ പരിണാമങ്ങളെ നമുക്ക് ഈ കാവ്യലോകത്തിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ തിരിച്ചറിയാനാവും.

കവർ ഫോട്ടോ: സുദീപ് സെൻ
കവർ ഡിസൈൻ: ഡിസി ഡിസൈൻ സ്റ്റുഡിയോ

ഡിസി ബുക്സ്
www.dcbooks.com
ISBN 978-81-264-6684-9
കവിത
E-book available
₹ 995

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ 1965 - 2015

891 SAT/S

dcb

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ
1965 - 2015

സച്ചിദാനന്ദൻ

dcb

College Of Avian Sciences & Management
LIBRARY
KVASU Thiruvazhamkunnu 678 601

COLLEGE OF AVIAN SCIENCES & MANAGEMENT
KVASU CAMPUS, THIRUVAZHAMKUNNU

Acc. No. 1271 Call No.

This book should be returned on or before the date last given below.

8M1 SAT/S
CASMTVK
1 2 7 1

കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ

1946 മെയ് 28-ന് തൃശൂർ ജില്ലയിലെ പുല്ലൂറ്റ് (കൊടുങ്ങല്ലൂർ) ജനിച്ചു. പുല്ലൂറ്റ് എൽ.പി., യു.പി. സ്കൂളുകളിലും കൊടുങ്ങല്ലൂർ ബോയ്സ് ഹൈസ്കൂളിലും ഇരിങ്ങാലക്കുട ക്രൈസ്റ്റ് കോളജിലും കൊച്ചി മഹാരാജാസ് കോളജിലും വിദ്യാഭ്യാസം. എം.എ. (ഇംഗ്ലീഷ്), പിഎച്ച്.ഡി. (ഘടനാവാദാനന്തരവിമർശം; കോഴിക്കോട് സർവ്വകലാശാല). ജോലികൾ: ലെക്ചറർ, പ്രൊഫസർ (ക്രൈസ്റ്റ് കോളജ്), ഇംഗ്ലീഷ് എഡിറ്റർ, സെക്രട്ടറി (സാഹിത്യ അക്കാദമി), ഭാഷോപദേഷ്ടാവ് (ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്), എഡിറ്റർ (കഥ), ഡയറക്ടർ, സ്കൂൾ ഓഫ് ട്രാൻസ്ലേഷൻ സ്റ്റഡീസ്, (ഇഗ്നൗ, ഡൽഹി), കവിത, ലേഖനം, നാടകം, യാത്രാവിവരണം, ഇവയിൽ അമ്പതോളം സ്വതന്ത്രകൃതികൾ, 18 കാവ്യപരിഭാഷകൾ, 2 നാടകപരിഭാഷകൾ, 4 ഇംഗ്ലീഷ് ലേഖനസമാഹാരങ്ങൾ, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി പുരസ്കാരം (5 വിഭാഗങ്ങളിൽ), എൻ.ടി. രാമറാവു ദേശീയ പുരസ്കാരം, ഗംഗാധർമെഹെർ ദേശീയ പുരസ്കാരം, കുസുമാഗ്രജ് ദേശീയ പുരസ്കാരം, ആശാൻ അവാർഡ്, വയലാർ അവാർഡ്, ഉള്ളൂർ പുരസ്കാരം, പ്രഥമ പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ പുരസ്കാരം, പ്രഥമ കടമ്മനിട്ട അവാർഡ്, മസ്കറ്റ്, ബഹ്റൈൻ മലയാളി സമാജ പുരസ്കാരങ്ങൾ, ഇറ്റാലിയൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ നൈറ്റ്ഹുഡ്, ബിർളാ ഫെല്ലോഷിപ്പ് (താരതമ്യ സാഹിത്യം) തുടങ്ങിയ ബഹുമതികൾ. പ്രധാന ഇന്ത്യൻ ഭാഷകൾ കൂടാതെ ഇംഗ്ലീഷ്, ഐറിഷ്, ജർമ്മൻ, ഫ്രഞ്ച്, ഇറ്റാലിയൻ, അറബിക് ഭാഷകളിൽ സ്വന്തം കവിതയുടെ വിവർത്തന സമാഹാരങ്ങൾ. 20 വർഷമായി ഡൽഹിയിൽ. ഇ-മെയിൽ: satchida@gmail.com

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ഞങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കൃതികൾ

കവിത

അപൂർണം
ഇവനെക്കൂടി
കവിബുദ്ധൻ
ദേശാടനം
മലയാളം
മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ
വിക്ക്
വീടുമാറ്റം
സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ (3 വാല്യങ്ങൾ)
സാക്ഷ്യങ്ങൾ
സംഭാഷണത്തിന് ഒരു ശ്രമം
ബഹുരൂപി
നിൽക്കുന്ന മനുഷ്യൻ
സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ 1965-2015

ഗദ്യം

പല ലോകം പല കാലം—യാത്രയുടെ പുസ്തകം
മുഹൂർത്തങ്ങൾ

പഠനം

ഭാരതീയ കവിതയിലെ പ്രതിരോധപാരമ്പര്യം

കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ 1965-2015

ഡിസിബുക്സ്

ഉള്ളടക്കം

എന്റെ ജീവിതം, എന്റെ കവിത 29

ഭാഗം ഒന്ന്: **തുടക്കങ്ങൾ**

1965 ഗാനം 49
1967 ശ്യാമചന്ദ്രൻ 49
കടൽ 49
പക്ഷേ— 50
പുനർജന്മം 50
ഭീതി 52
അഞ്ചു സൂര്യൻ 52
കർണ്ണൻ 53
1968 ആത്മാഹുതി 59
ഋശ്യശൃംഗൻ 60
ഒരു തുള്ളി 61
എന്റെ കണ്ണ് 62
ഓപ്പോൾ 64
സൃഷ്ടിയും സൗന്ദര്യവും 65
1969 ആത്മഗീത 66
1970 ഒരു ജീവിതത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ 75
1971 ആസന്നമരണചിന്തകൾ 80
ഇനിയും 95
എഴുത്തച്ഛനെഴുതുമ്പോൾ 101
ഉളി 104
1972 രൂപാന്തരം 105
കാഴ്ചബംഗ്ലാവ് 109
കോഴിപ്പങ്ക് 115

ഇടയപ്പാട്ട് ... 116
ഞങ്ങൾ ... 120
1973 തീത്തെയ്യം ... 121
ക്യൂബ ക്യൂബ ... 123
രണ്ടാം കണ്ണ് ... 124
കുതിരകളുടെ ആഴം ... 125
വിശപ്പ് ... 126
ഹോചിമിൻ ... 130
സത്യവാങ്മൂലം ... 133
മഴയുടെ നാനാർത്ഥം ... 136
പനി ... 138
തിരസ്കാരം ... 141
1974 ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ ... 143
പെൻസിൽ ... 157
പുലയപ്പാട്ട് ... 159
1975 കാവൽ ... 163
ഒരു മറുപടി ... 166
ആശുപത്രി ... 168
1976 നാവുമരം ... 176
അവനവക്കോലം ... 178
മാർച്ച് 30, 1976 ... 178
നിഷ്പക്ഷത ... 180
പുറപ്പാട് ... 181
അമ്മൂമ്മ ... 183
ആരാണ് ശത്രു? ... 184
വടക്കൻ പാട്ട് ... 185
വടക്കൻ കഥകൾ ... 194
മാതളം ... 200
1977 അതാണു പ്രശ്നം ... 201
വിശദീകരണം ... 204
ഒരിന്ത്യൻ വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ആത്മഗതം ... 205

അഹല്യ ... 208
ഇടവേള ... 210
ഏപ്രിൽ ... 213
താക്കീതുകൾ ... 219
1978 വേനൽക്കാലം ... 226
ഉയിർത്തെഴുന്നേല്പ് ... 238
1979 പറയപ്പാട്ട് ... 240
ബോധവതി ... 242
ഇടശ്ശേരി ... 248
ക്രിസ്തുവിന്റെ ശവക്കച്ച ... 252
രക്തസാക്ഷികളുടെ രാത്രി ... 253
വൃത്താന്തം ... 256
മുക്ത ... 258
1980 തൂവലുകൾ ... 280
പീഡനകാലം ... 281
1981 മൂന്നുപേർ പാടുന്നു ... 288
സഹപാഠികൾ ... 290
ആത്മകഥ ... 293
സുലേഖ ... 295
വേനൽമഴ ... 296
ഒടുവിൽ ഞാനൊറ്റയാകുന്നു ... 302
നീതിയുടെ വൃക്ഷം ... 306
തെരുവുദൃശ്യങ്ങൾ ... 308

ഭാഗം രണ്ട്: **വിരലടയാളങ്ങൾ**

1982 കായിക്കരയിലെ മണ്ണ് ... 315
ഭൂമിയുടെ ചടങ്ങുകൾ ... 320
ഒഴിഞ്ഞ മുറി ... 322
പത്രക്കാരൻ ... 327
വീട് ... 330
ലോകാവസാനം ... 331

1983	അഷ്ടപദി	333
	ഏഴിമല	336
	ഒറ്റപ്പാലം	338
	മൂന്നു ബൈബിൾ കഥകൾ	340
	മരണത്തെക്കുറിച്ചു മൂന്നു കവിതകൾ	345
	ഉത്സവം കഴിഞ്ഞ്	350
1984	എന്റെ വൃക്ഷങ്ങൾ	352
	ചേറും ചോരയും	354
	'ബ്ലീഡിങ് ഹാർട്ട്'	355
	സിദ്ധാർത്ഥനും അരയന്നവും	355
	സോക്രട്ടീസും കോഴിയും	356
	മദ്ധ്യമാവതി	356
	സുഗതകുമാരിയോട്	365
	കാക്കകൾ	366
	ഇരിങ്ങാലക്കുട	368
	സൈദ്ധാന്തികന് കവിയുടെ യാത്രാഗീതകം	371
1985	ഇവനെക്കൂടി	373
	രാമനാഥൻ പാടുമ്പോൾ	377
	വീടും തടവും	380
	ദരിദ്രരുടെ അപ്പം	380
	യാചകന്റെ പെട്ടി	381
	യാത്രക്കുറിപ്പുകൾ	382
	പശ്ചിമകാണ്ഡം	385
1986	മണിയും തീപ്പെട്ടിയും	392
	കാളീഘട്ടം	393
	ഏകാകിയുടെ മരണം	398
	വിലങ്ങനിൽ	399
1987	കോഴിക്കോട്ടെ ഒരു രാത്രി	406
	ആലിലയും നെൽക്കതിരും	409
	വീടുമാറ്റം	410
	മടക്കം	412

	ആദികവികൾ	415
	നെല്ല്	417
	രണ്ടാം വരവ്	419
	ഗുരു	423
	തെങ്ങ്	426
	ഓറഞ്ച്	427
	പഴശ്ശിക്കൊന്ന	428
	കോഴിയും ഒരു പക്ഷിയാണ്	429
	നാല്പത്	430
1988	പൂച്ച	432
	കുറുക്കൻ	433
	ചെന്നായ്	434
	ഓർമ്മയിൽ കാടുള്ള മൃഗം	435
	അവസാനത്തെ നദി	436
	എനിക്കു മരിച്ചവരോടു സംസാരിക്കാൻ കഴിവുണ്ട്	437
	പാവകൾ	438
	തപാൽക്കാരൻ	439
	കാണാതായവർ	440
	രാധയെന്നു വിളിക്കാതിരിക്കൂ	442
	ഏകാകിയായ സാത്താൻ മനുഷ്യനെ വെല്ലുവിളിക്കുന്നു	444
	ബുദ്ധൻ പഞ്ചാബിൽ	445
	ബുദ്ധൻ കലഹന്ദിയിൽ	447
	അഞ്ച് അകവിതകൾ	450
	കവി, 1990	452
	മഞ്ഞ്	454
	കവിതയുടെ രക്തം	456
	വിരലടയാളങ്ങൾ	457
	വരാന്ത	458
	കുഴലൂത്തുകാരൻ	458

1989 ജനുവരി ഒന്ന്: രക്തം 459
ഒന്നാം പാഠം 463
ശംഖ് 465
നാഴികക്കല്ല് 466
രോഗം 468
ബാധ 469
അത്താണി 473
പെട്ടി 474
അമ്മ 475
സാൽവദോർ ദാലി ദൈവത്തെക്കാണുന്നു 477
1990 ഇനിയൊന്ന് വിശ്രമിക്കട്ടെ 480
ഉദിക്കുന്നതാര്? 483
ജോൺമണം 484
ഫ്രാൻസിസ് 486
ഒരു റോമൻ സ്മരണ 487
മുട്ട് 491
കയറ്റം 492
പഴനി 495
കണ്ണുകൾ 498
ലാടൻ 500
അച്ഛൻ 501
ശരീരം, ഒരു നഗരം 503
വീട്ടിലേക്ക് 505
ചെമ്പരത്തി 507
പശുവും പുലിയും 509
മലകളിൽ വീണ്ടും 513
സഞ്ചയനം 519
മഹാബലിപുരം 520
1991 യന്ത്രം 522
മുങ്ങിക്കുളി 526
തലമുറകൾ 529

മഷിക്കുപ്പിയും കൂണും 531
ഹിറോഷിമയുടെ ഓർമ്മ 532
അകലം 535
ദൗർബല്യങ്ങൾ 536
കൂടിക്കാഴ്ച 537
പരിണാമം: ഒരു അകവിത 540
അവിശ്വാസിയുടെ നക്ഷത്രം 540
പറയുന്നു കബീർ 542
തോടി 544
ഒരു കുരുതിക്കഥ 547
മോർച്ചറി 553
1992 കുരുമുളക് 555
ഇര 558
കത്രിക 559
ജന്മങ്ങൾ 560
കവിബുദ്ധൻ 561
കാല-വർഷം 565
കവിതയിൽ 567
മീര പാടുന്നു 568

ഭാഗം മൂന്ന്: പ്രവാസം

ദില്ലി-ദാലി 575
ഒരു വേനൽക്കിനാവ് 585
ലാൽഗുഡി വയലിൻ വായിക്കുമ്പോൾ 589
1993 ഞാൻ, പുതുവർഷം 591
ഗാന്ധിയും കവിതയും 592
ദൈവത്തെക്കുറിച്ച് മൂന്നു കവിതകൾ 593
അവസ്ഥ 596
ഉൾ-കടൽ 598
വെറുതെ ഒരു വിഷു 600

സരായെവോയിലെ നടാഷാ മരിയനോവിച്ചിന്
ഒരു കത്ത് ... 601
കടലിന്നടിയിലെ ജീവികൾ ... 604
1994 ഇന്ത്യൻകവി ... 605
ഇക്കുറി വസന്തം വന്നതെങ്ങനെ ... 607
വഴികാട്ടി ... 608
ഭൂകമ്പങ്ങളുണ്ടാകുന്നത് ... 610
പിഴുതുകളഞ്ഞ നാവ് ... 611
പുതുമഴ വീണ തെരുവിലൂടെ ... 611
പഴുക്ക, പച്ച ... 612
അന്ത്യമൊഴി ... 613
ശിവ-പാർവതി ... 613
പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ എന്നെ പഠിപ്പിച്ചത് ... 614
ചെറിയ ചെറിയ ഉപകരണങ്ങൾ ... 615
മലയാളം ... 616
വീട്, ഒരു ജന്തു (വീട്) ... 626
ആദ്യപ്രേമം ... 626
നിന്നിൽ ... 627
പേര് ... 628
കാക്കകളുടെ എണ്ണം ... 628
ഉത്തരകാണ്ഡം ... 629
പൂച്ച ... 641
മഴയുടെ ഓർമ്മ ... 642
മണികർണ്ണികയിലെ ചുടലക്കാരൻ സൗന്ദര്യത്തെ
വിലയിരുത്തുന്നു ... 642
കാല് ... 643
യക്ഷിക്കഥ ... 644
1995 കർട്ടനു പിറകിൽ ... 645
പശുവിനെക്കുറിച്ച് പത്തു വാചകങ്ങൾ ... 645
എല്ലാം തിരിച്ചുപോകുന്നു ... 646
മത്സ്യം കവിയോട് ... 646

അയൽക്കാരൻ ... 647
ബ്രെഹ്റ്റിന് ഒരു തിരുത്ത് ... 647
ഇപ്പോൾ, പികാസ്സോ ... 647
വിസ്മൃതി ... 648
തുക്കാറാം ദൈവത്തോട് ... 649
നാമദേവൻ ക്ഷേത്രങ്ങളെ ചോദ്യംചെയ്യുന്നു ... 653
ബസവണ്ണ കർഷകരോടൊത്തു നൃത്തം ചെയ്യുന്നു ... 656
അക്ക മൊഴിയുന്നു ... 659
1996 ആണ്ടാൾ പ്രണയത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നു ... 661
നാണയം ... 666
ശകുനങ്ങൾ ... 667
വൈവിധ്യം ... 669
മഷിനോട്ടം ... 669
നോഹ തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നു ... 670
ഭ്രാന്തന്മാർ ... 672
നഷ്ടസ്പന്ദം ... 673
പൂതന ... 674
കുളമ്പും ഉറുമ്പും ... 674
ക്ലോക്കുകൾ ... 675
കടലിൽ കുളി ... 675
ലാൽദെദ് അതിർത്തികൾക്കെതിരെ സംസാരിക്കുന്നു 677
മഞ്ഞൾ ... 682
ശബ്ദങ്ങൾ ... 683
പല്ലുകൾ ... 685
ഫയലുകൾ ... 686
ബാക്കിവന്ന വരികൾ ... 686
സാമുദ്രികം ... 687
വിശ്വാസങ്ങൾ ... 687
നഗരത്തിൽ പുലി ... 689
ഒരു സെൻകഥ ... 689
ഉദ്യാനങ്ങൾ ... 690

ഇരുപതു വയസ്സായ മകൾക്ക് ഒരു താരാട്ട് 691
1997 രക്തസാക്ഷി 692
ചില കവികൾ 692
ഒഴിഞ്ഞ പേജ് 693
ഒക്ടോബർ രണ്ട് 693
ചന്ദനമുട്ടി 693
തല 694
കത്തുകൾ 694
സ്വപ്നങ്ങൾ 695
അമ്പത് 697
ദെരിദാ, ജനുവരി, ഞാൻ 699
ചിലത് 701
കവിത തിരിച്ചുവരും 702
അമേരിക്കൻ ഡയറി 703
അപൂർണ്ണം 716
നാട് 736
പൂനയിൽ 737
ഋതുസംഹാരം 738
ഭാഷകൾ 739
1998 ചോര പുരണ്ട ഉടുപ്പുകൾ 740
ഫോട്ടോഗ്രാഫർ 741
ഭൂമിക്കടിയിൽ 742
ബിംബങ്ങളുടെ മരണം 743
കവിത കത്തുമ്പോൾ 743
ത്രിപുരയിൽ പോവുക 744
ഹംപിയിലെ സായാഹ്നങ്ങൾ 745
സംഭാഷണത്തിന് ഒരു ശ്രമം 750
വീടുവില്പന 752
വീടുവാങ്ങൽ 756
വീടൊരുക്കം 756
വെറുതെ ചില ഓർമ്മകൾ 759

എന്തിനു വീണ്ടും? 764
എഴുപതുകളുടെ പ്രകീർത്തകരോട് 767
ഇല്ല 768
ദൈവത്തിലേയ്ക്കുള്ള വഴി 769
യുദ്ധം കഴിഞ്ഞ് 770
തുടക്കങ്ങൾ 771
1999 സൂര്യനമസ്കാരം 773
വിദേശം 774
ശൈലീവിജ്ഞാനീയം 776
താരാട്ട് 777
കണ്ടുമുട്ടൽ 779
വാളും പട്ടും 781
നല്ല കവി 782
ക്ഷത്രിയനും ശൂദ്രനും 782
ശംഖ് 784
നടക്കാൻ പോകുന്നവർ 785
ഒരു കുട്ടി പിറക്കുന്നു 787
പിയെത്ത 788
ഉത്കലം 789
ഹാ, വെനീസ് 793
പാപങ്ങൾ 796
ശിഥിലം 802
ചൈതന്യനും പട്ടിയും 805
കണ്ണൂർ 806
വെളിപാട് 808

ഭാഗം നാല്: സാക്ഷ്യങ്ങൾ

2000 പഴയ വീട് 813
ചെണ്ട 815
മുൾച്ചെടി 815
ധ്യാനം 816

വസ്തുക്കൾ 818
തൂപ്പുകാർ 819
കോവിലിനു പുറത്തെ ചെരിപ്പിന്റെ പ്രാർത്ഥന 819
ബുള്ളേഷാ അദ്ഭുതങ്ങൾ കാട്ടുന്നു 820
നിരാകാരം 821
താങ്ങുകയെന്നെ 822
ഉച്ചയ്ക്ക് നീളം കൂട്ടാനായി 824
ചിത 825
ഉജ്ജയിനി-ശ്രീനഗർ 828
അവസാനം 829
ഓറഞ്ചുമരമായി മാറിയ സുബ്രഹ്മണ്യദാസ്
സ്വർഗ്ഗത്തിനും നരകത്തിനുമിടയിൽനിന്ന്
കേരളത്തിലെ സുഹൃത്തുക്കളോട് സംസാരിക്കുന്നു 831
പിന്നെയും പിറന്നാലും 833
മതംമാറ്റം 837
അസ്വസ്ഥം 838
ഗോവിന്ദൻ 843
ജ്വരം 844
2001 ഒന്ന്, പത്ത് 845
വിട, നന്ദി 847
ആട് കശാപ്പുകാരനോട് 851
കടലാസ്സുപൂച്ചിയുടെ ആത്മഗതം 851
സമയം 853
മുമ്പ്, ശേഷം 854
ജ്ഞാനപ്പാന 854
ശവപ്പെട്ടിക്കുമേൽ മഴ 855
മറന്നുവച്ച കുട 856
ശ്വാസംമുട്ടുന്ന മുറികളിൽ 856
ചിട്ടകൾ 857
ഇതേ ഭൂമിയുടെ ഉദരത്തിൽ 857
ജയം, പരാജയം 860

പോരാ 860
പട്ടങ്ങൾ 861
പിള്ളയും മറുപിള്ളയും 862
പന്തങ്ങൾ 863
യുവകവി വിമർശകനോട് 864
ഹേമന്തം: ഡെൽഹി 866
കാബൂളിവാലാ 866
ഗംഗ 869
ഹോം പേജ് 870
മോൺ അമോർ 870
2002 കോട്ടുവാ 871
മുഴുമിക്കാത്ത കവിത 872
ഹേ, ആകാശമേ 873
തവള 874
കവി കവിതയോട് 875
ആരാണു പറഞ്ഞത് 876
ഭയം 877
വിക്ക് 877
പേരിടൽ 878
മാറാട്ടം 879
കവിത, ഒരു മതം 880
അടയാളം 881
കെട്ടുവോ കനൽ? 882
എന്തിനേ വിടരുവാൻ 883
ബ്രോവ ഭാരമാ? 883
സാക്ഷ്യങ്ങൾ 886
ലജ്ജ 890
രണ്ട് കുടുംബകവിതകൾ 892
മയിൽപ്പീലി 893
മന്ത്രം 894
ഹിറ്റ്ലർ, സ്റ്റാലിൻ 894

ചുവർ 895
മൂന്നു കവികൾ 895

ഭാഗം അഞ്ച്: **സംശയം, വിശ്വാസം**

2003 സംശയം, വിശ്വാസം 899
ശാകുന്തളം 900
ഷില്ലോങ്ങിലേക്കു പോകുംവഴി 900
ഗാന്ധിയും വൃക്ഷവും 900
അവർ 901
കുട്ടികൾ 903
തലയില്ലാത്ത പ്രതിമ 903
ശിരസ്സും വിരലും 904
നിറങ്ങൾ 904
നപുംസകം 905
മധുരമേ വിട! 906
മരിച്ചവൻ 909
ഉറങ്ങിയില്ലിന്നലെ 910
പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ 911
കാറ്റായി മാറുവാൻ 914
മരിച്ചവനെ ഉയിർത്തെഴുന്നേല്പിക്കുന്നതെങ്ങനെ? 915
വേഗം 916
പൊന്നുരുക്കുന്നിടം 917
എന്റെ ഭാഷ 917
മുഖം, ശബ്ദം 918
ഗുരുവാണി 919
മുറിഞ്ഞുപോയ സംഭാഷണം 920
ജാനകീ, പോരൂ 922
കാപ്പിയുടെ മണം 925
സ്വാഗതം 927
2004 പ്രത്യാശയുടെ മൂന്നു കവിതകൾ 928
വിഷു പിന്നെയും 930

ലാമ നഗരത്തിൽ 931
അറബിക്കഥകൾ 934
നയനി 943
നിന്റെ ചുണ്ടുകൾ 944
തുമ്പിയും കല്ലും 946
കടുക് 947
കാഞ്ഞിരം 948
ഒച്ച് 950
ചീവീട് 950
ആത്മഹത്യചെയ്ത കർഷകൻ വെള്ളത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നു 952
രസതന്ത്രം 955
ഉറ 956
അന്ത്യസ്വപ്നം 957
ഏതോർമ്മ 957
മടങ്ങാനൊരിടം 958
മറവിയുടെ ഓർമ്മ 960
2005 അനന്തം 961
കൊടിച്ചി 972
കുടുമ 974
നിഴൽ 975
തിരുവാഴിത്താൻ 975
ഉറവ 976
എന്റെ ശബ്ദം 978
മനുഷ്യന്നും മുമ്പ് 979
സംവാദം 979
നീതി 980
മാനഭംഗം 980
കൂന് 981
അറുപത് 982
ഉള്ളിൽ വെടിയുണ്ടയുള്ള ഒരാൾ 982

വെള്ളംകോരിയും വിറകുവെട്ടിയും 983
പുരോഹിതൻ ദൈവത്തോട് 984
കൈ 986
കൗമാരം 987
ശവപ്പെട്ടിപ്പണിക്കാരൻ 988
ആത്മീയതയെക്കുറിച്ച് മൂന്നു കവിതകൾ 988
പോളിത്തീൻസഞ്ചിയുടെ പാട്ട് 990
മഴ, നീ 991
ഗലീലി 992
കശാപ്പ് 993
സിംഫണി 993
യയാതി 994
പിരിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ 995
നഷ്ടം 996
മതിൽ 997

ഭാഗം ആറ്: മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ

2006 നന്ദി 1001
ശേഷം 1001
സു.രാ 1002
മകൾ 1002
മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ 1003
ഒരു ദിവസം 1004
മാലാഖമാർ 1005
ഒൻപതാമത്തെ വീട് 1007
വെറ്റിലക്കൊടി 1008
ഒരു സ്വീഡിഷ് സായാഹ്നത്തിന്റെ ഓർമ്മയ്ക്ക് 1008
അവസാനത്തെ ഗോൾ 1009
കത്തിയേറ് 1011
വൃക്ഷങ്ങൾ 1011
വൃദ്ധകൾ 1013

മ്യാവൂ 1014
നിലവിളി 1015
കടങ്കഥകൾ 1016
ചരിത്രം 1017
വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ 1018
പശു 1020
പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞാൽ 1021
ഞൊണ്ട് 1023
സൃഷ്ടി 1023
മമ്മി 1024
2007 ഓങ്കാരം 1025
ആന കുളിക്കുമ്പോൾ 1026
ദശാപരിണാമം 1027
നാലു ദേവതമാർ 1028
സിങ്കപ്പൂർ 1030
മുതലക്കണ്ണീർ 1031
വംശം 1032
യമുന കടക്കുമ്പോൾ 1033
തർജ്ജുമ 1034
വലത് 1034
രണ്ടു സമകാലീന ദുഃസ്വപ്നങ്ങൾ 1035
നാമെവിടെപ്പോകും പ്രിയപ്പെട്ടവരേ 1037
ശവമടക്കുകാർക്കുള്ള നിർദേശങ്ങൾ 1039
അടുത്തകലെ 1040
പലായനം 1042
കണ്ടാമൃഗം 1042
വറ്റിയ പുഴയുടെ തോണിക്കാരൻ 1043
അധിഭൗതികം 1045
സഹൃദയത്വം 1046
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ-1 1047
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ-2 1049

വെള്ളംകോരിയും വിറകുവെട്ടിയും 983
പുരോഹിതൻ ദൈവത്തോട് 984
കൈ 986
കൗമാരം 987
ശവപ്പെട്ടിപ്പണിക്കാരൻ 988
ആത്മീയതയെക്കുറിച്ച് മൂന്നു കവിതകൾ 988
പോളിത്തീൻസഞ്ചിയുടെ പാട്ട് 990
മഴ, നീ 991
ഗലീലി 992
കശാപ്പ് 993
സിംഫണി 993
യയാതി 994
പിരിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ 995
നഷ്ടം 996
മതിൽ 997

ഭാഗം ആറ്: **മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ**

2006 നന്ദി 1001
ശേഷം 1001
സു.രാ. 1002
മകൾ 1002
മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ 1003
ഒരു ദിവസം 1004
മാലാഖമാർ 1005
ഒൻപതാമത്തെ വീട് 1007
വെറ്റിലക്കൊടി 1008
ഒരു സ്വീഡിഷ് സായാഹ്നത്തിന്റെ ഓർമ്മയ്ക്ക് 1008
അവസാനത്തെ ഗോൾ 1009
കത്തിയേറ് 1011
വൃക്ഷങ്ങൾ 1011
വൃദ്ധകൾ 1013

മ്യാവൂ 1014
നിലവിളി 1015
കടങ്കഥകൾ 1016
ചരിത്രം 1017
വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ 1018
പശു 1020
പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞാൽ 1021
ഞൊണ്ട് 1023
സൃഷ്ടി 1023
മമ്മി 1024
2007 ഓങ്കാരം 1025
ആന കുളിക്കുമ്പോൾ 1026
ദശാപരിണാമം 1027
നാലു ദേവതമാർ 1028
സിങ്കപ്പൂർ 1030
മുതലക്കണ്ണീർ 1031
വംശം 1032
യമുന കടക്കുമ്പോൾ 1033
തർജുമ 1034
വലത് 1034
രണ്ടു സമകാലീന ദുഃസ്വപ്നങ്ങൾ 1035
നാമെവിടെപ്പോകും പ്രിയപ്പെട്ടവരേ 1037
ശവമടക്കുകാർക്കുള്ള നിർദേശങ്ങൾ 1039
അടുത്തകലെ 1040
പലായനം 1042
കണ്ടാമൃഗം 1042
വറ്റിയ പുഴയുടെ തോണിക്കാരൻ 1043
അധിഭൗതികം 1045
സഹൃദയത്വം 1046
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–1 1047
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–2 1049

എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–3 1051
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–4 1053
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–5 1054
എഴുതാത്ത കത്തുകൾ–6 1057
ഘടദീപം 1059
അപസർപ്പം 1060
സ്ഥലങ്ങൾ കാലങ്ങൾ 1060
2008 സങ്കടമില്ലാത്ത മനുഷ്യൻ 1062
ഉറച്ചു നിന്നവൻ 1062
രക്തസാക്ഷിയും അതിജീവിച്ചവനും 1062
ഒരു പ്രേതകഥ 1064
അതിരപ്പിള്ളി 1065
കോവളം 1067
കവികളുടെ മരണം 1068
കല്ല് 1070
മണ്ണില്ലാത്തവരുടെ പാട്ട് 1071
സോദരാ, വരൂ 1072
തണുപ്പിൽ, ചൂടിൽ 1075
കാതുകുത്ത് 1076
സംഗീതം, ജോൺ കെയ്ജിന്നുശേഷം 1077
വര 1078
[redacted] 1079
മുസ്‌ലിം 1080
ബനലതാസെൻ 1082
വിശുദ്ധം, അവിശുദ്ധം 1083
വീടിനെക്കുറിച്ചുള്ള അവസാനത്തെ കവിത 1085
കോവണിയിറങ്ങുന്ന നഗ്ന 1087
ഒരു വ്യാകരണപ്രശ്നം 1088

ഭാഗം ഏഴ്: ബഹുരൂപി

2009 പിണക്കം 1093

നൃത്തം 1094
ബഹുരൂപി 1097
കോഴിയുടെ പ്രാർത്ഥന 1099
ഭാഗവതം 1100
ശവം 1101
പക്ഷികളെക്കുറിച്ച് ഒരു സംവാദം 1101
മരക്കാലിന്റെ ആത്മഗതം 1104
മുഴുവൻ കല്ലാകാത്ത അഹല്യ 1104
2010 കഴുമരത്തിലേക്കു പോകുന്നവന്റെ ആത്മഗതം 1105
പ്രവാചകൻ 1107
രണ്ടു കവികൾ 1110
പ്രതീക്ഷ 1110
സംവാദം 1111
മിദാസ് രണ്ടാമൻ 1112
ഒന്നു മിണ്ടുക 1112
രണ്ടു പക്ഷികൾ 1114
മണ്ണ് തിന്നവൻ 1115
സ്വം 1116
മിച്ചം 1117
പഴയ കവിതകൾ 1118
പര്യായങ്ങൾ (എ. അയ്യപ്പന്) 1119
നരകത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു റിപ്പോർട്ട് 1121
തിടമ്പ് 1123
അവിടെ 1124
അഹിംസയെക്കുറിച്ച് ഒരു സംവാദം 1126
ഗവർണ്ണരും നടിയും 1129
2011 കഥ 1130
കപ്പലണ്ടിക്കാരന്റെ ആത്മഗതം 1132
64 1134
ത്രിമൂർത്തി 1136
ങും 1137

എന്റെ പ്രേതങ്ങൾ 1139
പൊരുൾ 1140
എഴുതുമ്പോൾ 1141
അത്രയേ ഉള്ളൂ 1141

ഭാഗം എട്ട്: **തഥാഗതം**

2011 വാക്കുകൾ വർണ്ണങ്ങൾ 1145
സവർണംഅവർണം 1147
ആവർത്തനം 1148
ഡയറിക്കുറിപ്പ് 1149
ദൂരെ, ചാരെ 1151
2012 അദൃശ്യം 1155
വെറുപ്പ് 1157
ഒസ്യത്ത് 1159
എന്നെ തിന്നൂ 1160
ബലി 1162
കരിഞ്ഞ കവിത 1164
ചിറകുകൾ 1165
+ 1168
തഥാഗതം 1169
ശീലം 1177
പ്രകൃതിനിയമം 1179
ആഴ്ചകൾ 1182
ഇത്തിരി രക്തംകൂടി 1183
കൈലാസം 1185
നിഘണ്ടു 1187
പ്രയോജനം 1188
വാൻഗോഗിന്റെ ഷൂസ് 1189
ഒരു മുക്കവിത 1190
ആ കല്ല് 1192
സ്വർഗം 1193

2013 ഭൂപടങ്ങൾ 1194
ചായങ്ങൾ വിഴുങ്ങിയ കുട്ടി 1195
എന്റെ ഓർമ ശരിയാണെങ്കിൽ 1196
2014 കാഴ്ച 1197
പ്രണയത്തിന്റെ മരണം, ഇന്ന് 1198
യോഗം 1199
പാവക്കുട്ടികൾ 1199

ഭാഗം ഒൻപത്: **നിൽക്കുന്ന മനുഷ്യൻ**

2015 ഒരു ഇരട്ടക്കവിത 1203
സ്പർശം 1205
നിന്നിലേക്കു പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ 1207
ചോരയില്ലാതെ 1208
പ്രാർത്ഥന 1209
മുഖാമുഖം 1210
തീക്ഷ്ണം 1212
നിശ്ചലം 1213
ഇതിലെവിടെ? 1217
ഞാൻ ഒരു ഭാഷയാണ് 1218
ദക്ഷിണകാണ്ഡം 1220
ലങ്കൻ സ്കെച്ചുകൾ 1237
മഹാഭാരതം 1240
വീണ്ടും 1242
കാശി 1245
സർപ്പവും കയറും 1246
മാപ്പ് 1246
അഞ്ച് 1247
അംബാനിയുടെ ക്ലാസ്സ്മേറ്റ് 1248
മാജിക് 1249
ഉരുക്കുമനുഷ്യൻ 1251
ചീവീടുകളുടെ ഉദ്യാനം 1252

പേരുകൾ 1253
അ ആ ഇ ഈ ഉ 1254

അനുബന്ധങ്ങൾ:

1. ഒരു സംഭാഷണം 1257
2. ജീവചരിത്രം: ഒരു കാലാനുക്രമണിക 1300
3. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതാസമാഹാരങ്ങൾ ഇതര ഭാഷകളിൽ 1306
4. ചില പ്രധാന അഭിമുഖ സംഭാഷണങ്ങൾ 1307
5. പഠനം/സംഭാഷണം (ഗ്രന്ഥരൂപത്തിൽ) 1309
6. അസമാഹൃത പഠനങ്ങൾ 1309
7. ഇലക്ട്രോണിക് രേഖകൾ 1310
8. പ്രധാന വെബ്സൈറ്റുകൾ 1311
9. സച്ചിദാനന്ദൻ ചെയ്ത കവിതാപരിഭാഷകൾ 1311
10. എഡിറ്റുചെയ്ത കവിതാസമാഹാരങ്ങൾ 1312

എന്റെ ജീവിതം, എന്റെ കവിത

ഡൽഹിയിൽ സാഹിത്യ അക്കാദമിയിൽ 'മീറ്റ് ദി ഓഥർ' പരിപാടിയിൽ നടത്തിയ പ്രഭാഷണത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രപരിഭാഷ.

കവിത എന്നിലേക്കു വന്നത് എവിടെനിന്നാണെന്ന് എനിക്കു പറയാനാവില്ല; കുടുംബത്തിൽ മുൻഗാമികളുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതേക്കുറിച്ചോർക്കുമ്പോഴൊക്കെ എന്റെ നാട്ടിൻപുറത്തെ അവിരാമമായ മഴയുടെ ഭിന്നശ്രുതികൾ കാതിലെത്തുന്നു; ഒപ്പം കടലിലെ തിരമാലകൾപോലെ തടവില്ലാതെ തനിക്ക് വാക്കുകൾ തോന്നിക്കേണമേ എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന എഴുത്തച്ഛന്റെ കോടിസൂര്യപ്രഭയുറ്റ വരികളും. പൂച്ചകളോടും പശുക്കളോടും വൃക്ഷങ്ങളോടും സംസാരിക്കാൻ അമ്മ എന്നെ പഠിപ്പിച്ചു; ആത്മാക്കളും ദേവതകളുമായി സംവദിക്കാൻ ഭക്തനായിരുന്ന അച്ഛനിൽനിന്നഭ്യസിച്ചു: ഭ്രാന്തിയായിരുന്ന അമ്മൂമ്മ ദൈനംദിനലോകത്തിന്റെ മടുപ്പിക്കുന്ന സാധാരണതയിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടാൻ ഒരു സമാന്തരലോകം എങ്ങനെ നിർമ്മിക്കാമെന്നു കാണിച്ചുതന്നു; മരിച്ചുപോയവർ മണ്ണുമായി ഒന്നായലിയാൻ പഠിപ്പിച്ചു; സ്വയം അദൃശ്യമായി നിന്ന് എങ്ങനെ ചലിക്കുകയും ചലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാമെന്ന് കാറ്റു പറഞ്ഞുതന്നു; മഴ എന്റെ ശബ്ദത്തെ ആയിരം സ്വരഭേദങ്ങൾ പരിശീലിപ്പിച്ചു. ഇത്തരം ഗുരുക്കളുള്ളപ്പോൾ എനിക്ക് ഒരു അരക്കവിയെങ്കിലുമാകാതിരിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ലെന്നു വരാം. 'അമ്മൂമ്മ' എന്ന ഒരാദ്യകാലകവിതയിൽ എന്റെ ഉത്പത്തി ഞാനിങ്ങനെ നിർലേപതയോടെ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്: 'എന്റെ അമ്മൂമ്മയ്ക്കു കിറുക്കായിരുന്നു./ കിറുക്കുമൂത്ത് മരണമായി./എന്റെ ലുബ്ധനായ അമ്മാമൻ അവരെ/ വൈക്കോലിൽ പൊതിഞ്ഞ് കലവറയിൽ സൂക്ഷിച്ചു./ പഴുത്തുണങ്ങിയപ്പോൾ/അമ്മൂമ്മ വിത്തുകളായി പൊട്ടിച്ചിതറി/ കലവറ ജനലിലൂടെ പുറത്തു ചാടി/ അതിലൊരു കുരു പടുമുള മുളച്ച്/ എന്റെ അമ്മയായി./ വെയിലും മഴയും വന്ന്/ അമ്മയുടെ കിറുക്കു മുളച്ച് ഞാനും./പിന്നെ ഞാനെങ്ങനെ/ സ്വർണപ്പല്ലുള്ള കുരങ്ങന്മാരെക്കുറിച്ച്/ കവിതയെഴുതാതിരിക്കും? ('അമ്മൂമ്മ' സച്ചിദാനന്ദന്റെ കൃതികൾ 1965–'85,1986) അമ്മൂമ്മയ്ക്കു മാത്രമായിരുന്നില്ല ഭ്രാന്ത്: കുടുംബത്തിൽ മൂന്നു സ്ത്രീകളുണ്ടായിരുന്നു. എന്റെ കവിത സമചിത്തതയെ സംശയിക്കുകയും ഉന്മാദത്തെ ആഘോഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിനൊരു കാരണം ഇതുമാകാം.

ഞങ്ങളുടെ ഗ്രാമം മനോഹരമായിരുന്നു: അവിടെക്കഴിയുമ്പോൾ അതിന്റെ വശീകരണം ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും. വെള്ളപ്പൊക്കം